

tunc erat sciatis reuerentiam illius
 probemus paciam eius. Non
 te turpissima contempnuerunt eum:
 erit enim respectus ex sermonibus illius.
 Nec cogitauerunt et errauerunt
 exterauerunt enim eos in malicia eorum.
 Et nescierunt sacramenta dei: neque spa
 uerunt mercede iudicie: nec iudica
 uerunt animas suas. **Dicit dominus omnipotens**

Ego autem cum michi molesti essent
 inducam me ad eos et hu
 milia habui in oculis meis
 et orationem meam
 nisi in me conuerterentur
 domine nocentes me
 expugnati impugnant
 tes me apprehende arma et scutum
 et eruge in adiutorium
 tuum

Oratio dñi nři ihu xpī scđm matthiu

Erat autem pascha et azi
 ma post biduum. Et querebant scri
 bae et pharisaei et scribae quia ihu dolo

natu[m] ip[s]i[m] dolo[m] effudit sup[er] caput eius. Erant autem
 dani indigni ferentes iuxta semet
 dicentes. Ut quid perditio haec unguentum
 facta est. Poterat enim unguentum
 uendari plusquam trecentis denariis
 et dari pauperibus. Et fremebant
 ihesus autem dixit. Sinite eam. Quia
 illi molesti eris. Bonum est opera
 ta est in me. Semp[er] enim pauperes
 habuistis: sed non uolueritis michi
 me autem semp[er] non habetis. Quia
 hoc fecit prout unguere corpus meum
 tu sepulturam. Amen dico uobis
 cuiusque predicationum fuerit euangeli
 istud in uniuerso mundo dicitur
 hoc fecit narrabitur in memoria[m]
 Et iudas schariothis unus de discipulis
 abiit ad summos sacerdotes ut traderet
 illis. Qui audientes gauisi sunt et
 seruit ei pecuniam se daturus.
 Erat quomodo illum oportune tra
 dere. Et primo die azimorum quando
 manducabant: dicit ei discipulus
 cuius ut parens tibi: et in
 pascha. Et mittit duos ex discipulis
 suis et dicit eis. Ite in ciuitatem et
 uobis homo lagenam aque habentem.
 Sequimini eum et quocumque tetigerit
 pedem domus: quia magister domus
 est refectio mea. ubi pascha cum discipulis
 manducem. Et manducatis
 bis tenaculum grande in manu[m]

et illi responderunt contritissimi et cum
in dicitur ei. Si unquam ego sum:
aut illis. Unus ex duodecim: qui
regit manum meam in cathedra.
Et unus quidam hominis uadit sicut
nam est de eo. Ve autem homini illi.
Et filius hominis tradetur. Non
erat ei: si uatus non fuisset ho
manducantibus illis. Accepit ihc
et biberunt. Sumite hoc est
meum. Et accepto calice gratias
dedit eis. et biberunt ex illo omnes.
Et illis hoc est sanguis meus no
tamenti: qui pro multis effunde
men dico uobis quod iam non
in de gemme uitis usque in die
in illud uiam noui in regno
in ipso dicit: exierit in mon
tiaz. Et ait illis ihc. Omnes
indalum pacem in me in ista
ma scriptum est. Paciam pas
et dispersentur oues gregis. Sed
in resurrexero: pcedam uos in
ait. Petrus autem dixit ei. Et
scandalizati fuerunt inter se
go. Et ait illi ihc. Amen. Amen
ui: quia tu hodie in nocte hac
in his gallus uocem tederit.
te negaturus es. At ille ampli
ebatur. Et si oportuerit me in
ai teum non te negabo. Similiter

mete hie et uigilate hie mecum. Et
ai proccidit paululum proccidit
in faciem suam sup terram et orabat:
ut si fieri posset transiret ab eo hora.
Et dixit abba pat. Omnia tibi possibi
lia sunt transfer calicem hunc a me.
Sed non quod ego uolo: sed quod
tu. Et uenit ad discipulos: et inuenit
eos dormientes. Et dicit petro. Symo
dorius. Non potuisti una hora uigi
lare mecum. Vigilate et orate ne inrens
i temptationem. Spiritus quidem prop
tus est: caro autem infirma. Et iter
abiens: orauit eundem sermonem di
cens. Et recessus deuis: inuenit eos
dormientes. Erant autem oculi eorum
grauati. et ignorabant quid ruderit
ei. Et uenit tertio: et ait illis. Dormi
te iam et requiesate. Sufficit. Venit
hora: ecce filius hominis tradetur in
manus peccatorum. Surgite eamus.
Ecce qui me tradet ipse est. Et adhuc
eo loquente. Venit iudas scarioth
unus de duodecim et ai eo turba mul
ta in gladius et furtibus inuasi a sumis
sacerdotibus et senioribus. Dederat
autem traditor eis signum dicens.
Quocumque osculatus fuerit ipse est
tenere eum et ducite eum caute. Et cum
uenisset statim accedens ait. Ave
salutem. Et osculatus est eum. At illi

Item post illud in ipso dicitur

163

Handwritten notes at the bottom of the page, including the name 'Schaffe Boken' and other illegible text.

panem ut biberit calicem in
me: reus est corporis et sanguinis domini.
et autem se ipsum homo: et sic de pane
et de calice bibat. Qui enim manduca
et bibit indignus: iudicium sibi man
eat et bibit non iudicans corpus
et sanguinem domini. Ideo inter uos multi infirmi et in
firmi et dormit. Quod
si iudicemus non utique
iudicemur. Si iudicamur autem
non corrigimur ut non cum hoc mundo
dampnemur.

Graduale

factus est pro nobis
dignus usque ad mortem mortem
et
nomen quod est

angeli uertentur candelae et uice
ante quem facti sumus. S. Iohann
quod ipse quis uenit hora eius:
et hoc mundo ad patrem.
et dicitur quod erant in mundo
et dyaboli iam uincit mox ut
et in iudag symonis sanctorum

misit aquam in pedes
pedes discipulorum: et
thos quo erat percussit. Venit ei
ergo ad symonem petrum dicit ei
petrus. Domine si lauas mihi pedes:
respondit illi: et dicit ei. Quod ego facio
tunc tibi modo: scias autem postea.
Dicit ei petrus. Domine non laua
bis michi pedes tantum. Respondit
ei ihesus. Si non laueris te: non habebis
partem meam. Dicit ei symon petrus
Domine non tantum pedes meos: sed et
manus et caput. Dicit ei ihesus. Qui lo
tus est non indiget nisi ut pedes la
uet: sed non est mundus totus. Et uos
mundi estis: sed non omnes. Sciebat ei
quis uiam esset qui tradidit eum. Pro
rea dicit non estis mundi omnes. Post
quam ergo lauit pedes eorum accepit
uestimenta sua. Et cum retribuisset illis
dicens. Scitis quid fecerim uobis?
Vos uocatis me magister et dominus et bene dicitis.
Sed ego sum seruus. Si ergo laui pedes
uestros dominus et magister: et uos debetis
aliter alterius lauare pedes. Exemplum
enim dedit uobis: ut quemadmodum
ego feci: ita et uos faciatis. **Off.** Dextera
domini fecit iumentum. **Secretum.** **T**unc tibi quis
dedit omnipotens et uere deus sacrificium red
dat acceptum qui discipulis suis in
sua commemoratione hoc fieri monstra
uit. Iesus christus dominus noster. Qui tenet
Psalmus. Qui salutem humani generis

illi: quia fecit ea que sibi impauerunt.
Non puto. Sic et uos cum feceritis
omnia que precepta sunt uobis: di-
cite. Serui mutiles sumus: quod debui-
mus facere non fecimus. **De secunda**

Factus est dominus protector meus
et deduxit me in latitudinem saluum
me fecit quoniam uoluit me

Diligam te domine uirtus mea. Equas
aucti nominis tui si **colla**
morem piter et amorem fac
nos hie ppetui: quia uigili tua qu
uinatione desinitis quos in solidita
te tue dulcioris instituis. **Jo. apli**

Redite ueni hoc si odit
non sicut scimus quomam
qui sanguinis fratres. Et non odit
fratrem suum manet in morte. **D**ominus
enim qui odit fratrem suum homicida est.
Et scitis quia omnis homicida non
habet uitam eternam in se uiuentem.
In hoc ergo nouimus caritatem dei:
quia sicut ille pro nobis animam suam
posuit et nos debemus animas pro
fratribus nostris ponere. Qui huerit
substantiam huius mundi: et uiderit
fratrem suum necessitatem patientem et
clausit uiscera sua ab eo: quomodo cari-
tas dei manet in illo. **F**ilii mei:
non diligamus uerbo uerum lingua:
sed ope et ueritate. **Ad dominum cum tribula.**

Aleluia

Deus in excelsis

rus for. tis et pac. ens

Homo quidam fecit cenam magnam
et misit uocare multos et misit seruum
suum hora cene dicere inuitatis: ut
uenirent quia parata sunt omnia. Et ce-
perunt omnes simul excusare se. **P**ri-
mus dixit ei. Villam enim: et necesse habet exire
et uidere illam. **R**ogabo te habere me excusa-
tum. **E**t alter dixit. Iugabouem enim
quidam: et eo probare illa. **R**ogabo te habere
me excusatum. **E**t alius dixit uxorem
dixit et ideo non possum uenire. **E**t ceteri
suis seruibus: misserunt heri dno suo.
Tunc uagus uasarius: dicit seruo

Seruus autem dicit dominum
paupes ac debiles tuos et mandos mudo
duc huc. **E**t ait seruus. **D**ne factum
est ut impasti: et adhuc locus est. **E**t ait
dus seruo suo. **E**xi in uias et sepes et com-
pelle intrare: ut impleatur domus
mea. **D**ico autem uobis: quod nemo ui-
uorum illorum qui uocati sunt gusta-
bunt cenam meam. **F**actus est dñs suauiter
Seruo. **O** uisacio nos que tuo nomine
dicanda purificet de ore iudicem ad cele-
stis uite transferat actionem. **Commuo**

Lauda uo do in uo qui bona tribuit et

psallam uobum domini
Sumptis dñe
numeribus sacris: ut

Estat Botm libofine Beza
mos 1563.

cum frequentatione misterij crescat in
salutis effectus p̄ dñm. *sera in ad colo.*

Fides: Si christus predicatur qd
resurrexit a mortuis quo qui
dam dicunt ex uobis: quomam resur-
rexiō mortuorum non est. Si autem
resurrexiō mortuorum non est neq; xpc
resurrexit. Si autem christus non sur-
rexit: inanis est predicatio nostra et
fides inā. Inuenimur autem et falsi tes-
tes dei: qui testimonium dixerimus
ad ius deum. qm̄ sanctificauerit xpm̄
quem non suscitauit. Nam si mortui
non resurgunt: neq; christus resurrexit.
Quod si christus non resurrexit inanis
est p̄dicatio nra et uana est fides nra. Ad
huc em̄ estis in p̄ccis uestris. Ergo q
dormierunt in christo perierunt. Si in hac
uita caritū in christo sperantes sumus
omnib; hominib;. Si in christo autem
resurrexit a mortuis: p̄mittet dominus
uobis. Qui em̄ p̄ hominem uos et p̄
hominem resurrexiō mortuorum. Et
sicut in adam omnes moriuntur: ita
et in christo omnes uiuificabuntur. p̄
quisq; in suo ordine p̄mittet christus:
deinde qui sunt christi p̄ ihm̄ xpm̄ dñm
et filium. *Accesserunt scdm lucam* uerū
ad ihm̄ discipuli eius: et dixerunt illi.
Dimitte turbas et euntes in castella uel
lata que tra sunt dicitant: ut inueni-
ant escas quia in loco deserto sumus.
Aut autem ad illos. Date uos illis mā-
ducare. At illi dixerunt. Non est nobis
plus quam quinq; panes et duos pis-
ces: nisi forte carnis et emamus in o-
nem hanc turbam escas. Erant enim
hominum illorum fere quinq; milia. At at

ih̄us ad discipulos suos facite illos
discipulos p̄ cōmuna quinquagenas.
Et ita fecerunt et distribuuerunt om̄s.
Acceptis autem ih̄us quinq; panib;
et duobus piscib; respexit in celum:
et benedixit eos. ac fregit et distribuit
discipulis suis ut ponerent ante e-
os. Et manducauerunt omnes et
saturati sunt. *sera uel iacobi ap̄li.*

Rem: Sufficit em̄ p̄c̄tum tēp̄
ad uoluntatem gentium cō-
sumendam: h̄is qui ambulauerunt
in luxuris carnis uolentis consu-
mationibus: et illicitis ydolorum
cultibus in quibus tunc occupauerunt
in quo ad uirantur non currentes
in eandem luxurie confusionem blas-
phemantes qui rationem reddent
ei qui patris est iudicare uiuos et
mortuos. Propter hoc em̄ mortuus e-
uangelizatum est ut iudicentur q
dem scdm̄ in carne uiuent autem se-
cundum deum in spiritu. *Quoniam xpm̄*
et filium: d. i. d. s. lucam dñm nocte
Cum iudicent uos in synagogas et
ad magistratos et p̄tates nolite sol-
liciti esse: qualis aut quid loquamini.
Spiritus enim sc̄us docebit uos in
ipsa hora que oporteat loqui. At
autem ei quidam deturba. Nisi dic-
tu meo ut diuidat meam heredita-
tem. At autem. O homo quis me
constituit iudicem aut diuisorem
sup̄ uos? Dixitq; ad illos uidete et
cariete ab omni auaritia: quia non
in habundantia cuiusquam uitae e-
cuis ex h̄is qui possidet. Dixit at
similitudinem diuitis uiceres fructus

p̄no corin
p̄ter - 398

ager: accitit i cogitabat utra se di-
 cens. Quid faciam qd non hco ubi
 congregem fructus meos? Et dixit
 hoc faciam. Desuriam horrea mea
 i munda faciam: i illuc congregabo
 omnia que nata st michi bona. Et di-
 cam anime mee. Anima mea habes
 multa bona posita in annos plimo
 requiesce comede bibe i epulare.
 Dixit autem deus. Stulte hac noc-
 te repetem animam tuam a te: que
 autem pascuis erunt. Sic est
 dominus qui sibi thesaurizat: i no
 est in te mourores. **Dominica tertia.**

Respice in me i miserere mei do-
 mine quoniam vnicus et pauper sum ego vide
 humilitatem meam et labor meum

late in omnibus iuris: quia adu-
 ur dyaboliis tanquam leo rugiens
 circuit querens quem deuoret. Cui re-
 sistent fortes in fide: scientes eandem
 passionem ei que in mundo est fructu-
 ti fieri. Deus autem omnis gre qui us-
 cauit nos in eternam gloriam suam in-
 custo ihu dno modicam passuros: ipse
 pfiacet confirmabit solidabitq: ipsi
 gloria i imperium in secula seculorum
 amen. **facta cogitatum tuum in domino.**

Domine in iustitia
 ne derelinquas me
 ne uertas me
 dominus firmamentum meum

Domine in iustitia
 ne derelinquas me

meam deus meus in te confido. **Euouae.**
Procedat in te sperantium cor
 deus sine quo nichil est uali-
 dum nisi sanctum multiplicat sup
 nos misericordiam suam ut te redde-
 te duce sic transeamus p bona tem-
 poralia ut non amittamus eterna.
Rui: **Humilia Petri apli**
 in sub potenti manu dei: ut
 uos exaltet in tempore uisitacionis:
 i omnem sollicitudinem uestram pro-
 iocentes in eum: quoniam ipsi est
 cura de uobis. Sobrii estote i uigi-

tes ad ihu publicani i pccatores ut audi-
 rent illum. Et mirabantur scribe i phi-
 sei dicentes. Quia hic pccatores recipit.
 Et manducatur cu illis. Erat ad illos pa-
 bolam istam dicens. Quis ex uobis
 hys centum oues? Et si pdiderit unam
 ex illis: nonne dimittit nonaginta
 nouem in deserto i uadit ad eam que pre-
 rat i querit diligenter donec inueniat
 illam. Et cum inuenierit illam in po-
 nens in humeros suos gaudens. Et ue-
 niens gaudens domum i comitans ai-
 cos i uicinos dicens eis. Congratula-
 mi michi: quia inueni ouem meam
 que pererat. Dico autem uobis: qd ita
 gaudium erit in celo sup uno pccate

Handwritten notes and signatures at the bottom of the page, including '1536' and 'Finkland'.

penitentiam agente: quā sup noua
grana nouem uistas qui non indiget
penitentia. Aut que mulier hys drag
mas detem. Et si pdiderit unam non
ite accendit lucinam et erit totam do
minum: et querit diligenter donec inue
nat illam. Et cū inuenierit: conuocat
amicos et uicinas suas: dicens eis.
Congratulanti michi: quia inueni
dragmam quam pdideram. Ita dico
uobis gaudium erit coram angelis
dei sup uno peccatore penitentiam agere

offer. Sperent in te omnes qui no. **secretum.**
Munera domine oblata sanctifica. ut
nobis uingenti tui corpus et sanguis
fiant ad salutem. Qui tecum uiuit cō.

Ego clamaui quoniam exaudisti me deus. Iusti

na aurem tuam et exaudi uerba mea **psl.**
Det nos communo dne purget. a cri
mine et celestis remedij faciat esse confor
tes p. **feria quarta colouentes**

Res: omne quodcumq; factis
in uerbo aut in ope omnia in noie
ihu cristi facite grās agentes deo patri
p ihu. Nudices subditi estote uiris
uris: sicut oportet in dno. Viri diligi
te uxores: et nolite amari esse ad illas.
filij obedite patribus p oīa. Hoc em
placitum est domino. Patres nolite
ad dignationem prouocare filios uros
ut non pusillo animo fiant. Si u obe
dite p oīa dominis carnalibus uō
ad oculum seruientes quasi hominib;
placertes sed in simplicitate cordis
uiri timentes deum. Quodcumq; factis
ex animo opam sicut in domino et si

hominibus placentes. Sciētes em
qd a dno accipietis retribucionem
eternę hereditatis p ihu xpm dnm
nrm. **Matthēi** in m
Estote consensiens ad uisarios uros
sicut cum eas in uia cum eo: ne forte
tradat te ad uisarios tuos iudici et
iudex tradet te iustis et in carcerem
miseris. Amen dico tibi: non exies
tude donec reddas nouissimū qua
drautem. Iudicis quia dictum est
antiquis non mechaberis. Ego at
dico uobis quia quicumq; qui uidet
mulierem ad concupiscendam ea
iam mechatus est eam in corde suo.
Et si oculus tuus dexter scandalizet
te: erue eum et proice abste. Expe
dit em tibi ut pereat unum membrum
tuorum quam totum corpus tuum
eat in gehennam. Et si dextera manū
tua scandalizet te abste eam: et pro
ice abste. Expedi em tibi: ut peccet
unum membrum tuorum quam totū
corpus tuum eat in gehennam. **feria quarta petri apostoli** **ims.**

Rui: magis satagite: ut plo
roya certam uiam faciatis
uocationem her em facientes: non
peccabitis aliquando. Sic em habu
dauter ministrabit uobis in ciuitate
iustitie regni dmi dei uiri: et saluato
ris ihu. De qd incipiam semp uos
comouere de hys: et quidem sciētes
et confirmatos uos in piti ueritate.
Iustum autem arbitror quam diu
sum in hoc tabernaculo: suscitare uos
in comouicionem. Certus em sum
qd uelox sit de positio tabernaculi

celestium: sicut responsum est moysi
 cu consummaret tabernaculum. Vide in
 quis omnia faciendo sedm exemplum
 quod tibi ostensum est in monte. Hic
 autem melius sortitus est ministerium:
 quanto & melioris testamenti media
 tor est ihus xpc
 dominus noster. **G**

Ecce sacerdos mag
 nis qui in die bus sa is pla
 aut deo **N**on est inuen
 tus similis illi
 qui conseruaret

ret legem exel si **G**
 iuravit do minus et non pe
 nite bit e um
 tu es sacerdos me ternum

secundum or di uem melch se de
 dixit do minus domino me
 o se de

g dextis me is **G**
 In uem dauid seruum me um mole
 o sancto unxi e um manus

penitentiis az uide scilicet
 at aqua. Et sic in istis
 fiam fiam fiam fiam fiam

e um me a auxiliabitur

e i et brachium me um conforta

lut e um **N**ihil profi a

et unctis me

o et filius iniquita

tis non uocabit

e um **S**acerdotes e

uis induant saluta

re et sancti e

uis exulta no ne exulta bunt

Vlluc producam cornu des

para in lucer

nam cel to me

Sicut in medi

tabitur in ipen nam ce

Inguis e us loquetur in

nam **V**lex dei e us

in corde de

ipius et non subplantabuntur

[Faint handwritten notes and bleed-through from the reverse side of the page.]

Sporden pa hiesse bringer
 aff weinge man aff wint
 Sojn om elene fierding

1 5 60

gressus eius

Alle

luna

Iste est qui ante de um magnas vir

tutes ope ratus est et omnis ter

na doctrina eius reple ta

Alle

lu

ia

Iura

ut

da minus et non pen tebt e um tu es

sacer dos me e ternum secundum or

omnem melchise

deh

A

I

ut da

uid ser

meum o le o sancto me

Illor: D. I. D. S.

Nemo accendit lucernam
 abscondito ponit neque sub modio sed
 sup candela ut qui
 ingrediuntur videant lumen. Lucerna
 corporis tui est oculus tuus. Si oculus
 tuus simplex fuerit: totum corpus tu
 um lucidum erit. Si autem nequam
 fuerit: etiam totum corpus tenebr
 osum erit. Vide ergo ne lumen quod in te
 est tenebrosum sit. Si ergo corpus tu
 um totum lucidum fuerit: non habet

aliquam partem tenebrarum: eris lucidus
 totum. Et sicut lucerna fulgoris illuina
 bit te **Secundum mattheum.**

Illor: D. I. D. S. Vigilate quia nescitis
 quis die et hora dominus uenturus
 sit. Illud autem scitote: qui si sciret per
 familias qua hora dominus uenturus esset:
 uigilaret utique: et non sineret profodi do
 mum suam. Ideo et uos estote parati: quia
 nescitis qua hora filius hominis uen
 turus est. Qui putas est fidelis seruus
 et prudens quem constituit dominus super fa
 miliam suam ut det illi cibum in tem
 pore. Huius ille seruus quem cum uenit
 dominus eius inuenit sic facientem. Amen
 dico uobis qui super omnia bona costi

Illor: D. I. D. S. **matthe** tunc cu
 Pabolam hanc. Homo quidam peger
 pascens. uocauit seruos suos et tra
 didit illis bona sua. Et unus dedit qui
 quinq; talenta: alij autem duo. Alij uero
 unus. Unus uero secundum uiam suam uenit
 et pascens est statim. Abijt autem qui
 quinq; talenta accepit: et operatus est i
 cis et lucratus est alia quinq;. Surrexit
 duo accepit: lucratus est alia duo. **A**
 uit unus accepit abiens fodit in terram:
 et abscondit pecuniam domini sui. Post in
 tum uero temporis: reuersus est dominus ser
 uorum illorum et posuit rationem cum eis.
 Et accedens qui quinq; talenta accepit
 obtulit alia quinq; dicens. Domine quinq;
 talenta tradidisti michi: ecce alia quinq;
 sup lucratu sum. **A**it illi dominus eius.
 Bona serue bone et fidelis: quia in pau
 ca fuit fidelis super multa te constitua:
 intra in gaudium domini tui. Accessit autem
 qui duo talenta accepit et ait. Domine duo